

Escriure amb pulcritud

Conten d'un escriptor que, una vegada, veient la magnífica màquina de què anava proveït un fotogràf, li va dir que amb un aparell com aquell també es veuria amb cor de fer bones fotografies. I el fotogràf li va respondre que amb una bona màquina d'escriure com devia tenir sens dubte l'escriptor, ell també es veuria amb cor de fer bons articles o bones novel·les.

L'anècdota, és clar, és explicada per gent del ram de la fotografia. Sens dubte que no n'hi ha pas prou, ni de bon tros, d'una bona màquina fotogràfica per a obtenir bones fotografies, però també és innegable que en la fotografia la màquina té molta més importància que no pas en l'ofici d'escriure: amb un tros de llapis qualsevol, amb un senzill bolígraf dels que regalen com a propaganda, amb una màquina d'escriure prehistòrica —de la prehistòria de les màquines d'escriure— un bon escriptor pot obtenir uns textos literaris de primera qualitat.

Tanmateix, en la resposta irònica del fotogràf de l'anècdota, hi ha més veritat de la que ell segurament es pensava. Efectivament: una llarga experiència de revisió de textos originals ens permet afirmar que els textos correctament escrits, deguts a escriptors i publicistes conexasors de l'ofici, solen presentar-se —amb excepcions, és clar— amb unes condicions materials de pulcritud, de netedat i de claredat realment exemplars. Això, naturalment, encara depèn més de l'autor que no pas de la màquina o de l'estri de què s'ha servit.

Però és que, contràriament als originals ben escrits, en els dos sentits de la paraula, molt sovint ens les hem hagut d'haver amb uns textos tan deficients, tant des del punt de vista lingüístic com de la seva presentació material —quina tortura tan refinada, per exemple, haver de corregir accents indeguts que perforen, literalment, el full de paper!— que ens hem fet la reflexió que qui vulgui arribar a saber escriure correctament la primera cosa que ha de fer és adquirir una bona màquina d'escriure.

Hom comprendrà fàcilment, ens sembla, el sentit exacte que cal donar a l'afirmació exagerada que acabem de fer. No es tracta únicament de disposar d'una bona màquina d'escriure —o d'una bona estilogràfica, o d'un bolígraf que no taqui. Es tracta de no escumar el paper, de no presentar uns textos de lletra espessa i atapeïda, sinó escrits a doble espai, amb generositat de blancs, sense fragments borrosos, ni mots de lectura difícil, ni esmenes inintel·ligibles. La recomanació d'escriure a doble espai, és tan important i elemental i, alhora, tan sovint desatesa, que no ens sabem estar de repetir-la. Aquesta claredat, aquesta pulcritud en els aspectes materials d'un text original, per simple reflex, ja l'hauran millorat, sens dubte, en el moment de sortir de mans de l'autor. Però, a més, permetran que els correctors hi puguin introduir esmenes clares, adequades i que no alterin els conceptes i les idees de l'autor del text.